

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:	
Pentru Austro-Ungari'a pe annu . . .	5 fl. — cr.
" " " " 1/2 annu . . .	2 " 50 "
Pentru Romani'a si strainetate pe annu . . .	7 " — "
" " " " 1/2 " . . .	3 " 50 "

Pretiuu insertiunilor:	
Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Corespondintiele se se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.

Metropolitu nou in scaunulu metropolitanu alu Bucovinei.

Biserie'a ortodoxa din metropoli'a Bucovinei si a Dalmatiei odata cu invierea lui Cristosu, ea mai serbéza astadi si triumfulu aspiratiuniloru sale ierarhice. Dupa unu restimpu de aproape doi ani dela mortea arhiepiscopulu si metropolitulu Teofilu Bendella, in scaunulu metropolitanu in vacantia, Majestatea Sa imperatulu denumi in dilele trecute, pe parintele archimandritu si vicariu episcopescu **Teoctistu Blajovicu, metropolitu alu Bucovinei si a Dalmatiei.** Astfelu serbéza fratii din Bucovin'a sant'a inviere a lui Cristosu cu o indoita bucuria, si impreuna cu ei ne bucuramu si noi in Domnulu. Ne bucuramu toti impreuna, pentru ca biserie'a lui Cristosu din Bucovin'a si Dalmati'a a dobanditu in persóna nou denumitului metropolitu pre archipastoriulu celu bunu, ér poporulu romanu pre amiculu sinceru si devotatu intereseloru sale.

Ni maresce bucuri'a nóstra in aceste mominte si denumirea asesorulu consistorialu si archimandritu titulariu Samuilu M. Andreevicu, de archimandritu actualu. S. M. Andreevicu e unu barbatu dintre eei mai eminenti, si denumirea lui de archimandritu actualu este unu bunu auguriu pentru sperantiele Romaniloru din Bucovina.

Christosu a inviatu!

Precum se crede selavulu, ce geme apesatu de lantiurile unei robii seculari, ca a intratu in o lume noua, ca a scapatu de mórte si a intratu in viétia, candu prin vre unu evenimentu mare se vede eliberatu de catenele, ce-lu apesau atátu de multu, si pusu in positiunea de a gustá din fructele celei mai mari binefaceri, cu cari a dotatu creatorulu omenimea, din fructele libertatii; astfelu se misica si palpitéza inim'a fiecarui crestinu astadi, candu sunetulu celu dulce alu campaneloru anuncia intregii lumi ortodoxe dela o margine pana la alt'a, ca a sositu diu'a, in carea

„se ne bucuramu, si se ne veselimu,“ a sositu serbatórea serbatoriloru, a sositu momentulu, in carele lumea crestina serbéza evenimentulu celu mai insemnatu, ce s'a vedintu pre pamentu: eliberarea némului omenescu din robia pecatulu prin mórtea si invierea fiiulu lui Dumnedieu, triumfulu luminei si alu vietii, alu adeverulu si alu dreptatii incontra intunereculu si alu mortii, incontra mintiunei si alu coruptiunei generali sociali, in carea cadiuse intregu némulu omenescu in urm'a pecatulu comisu de protoparintele seu in raiu, prin carele s'a ruptu legatur'a primitiva intre omu si Dumnedieu.

De cáta mangaiare si de cáta bucuria face astadi biserie'a partasi pre fii ei, candu prin gur'a preotulu le rostese cuvinte maretie cum sunt: „intrati cu totii intru bucuri'a domnulu, bogatii si seracii impreuna dantiuiti, veseliti-ve astadi, més'a este plina, ospetati-ve cu totii. Toti se ve indulciti de ospetulu credintii, toti se luati bogati'a bunatatii etc. Cáta frumsetie si cáta sublimitate contienu aceste cuvinte!

Cáta mangaiare dau ele omulu necagitu si amaritu de groutatile vietii! Si vai, cáta necesitate avemu astadi de consolare si bucuria, candu preste tiéra si poporu plutescu nesce nuori atátu de grei, candu orizontulu nostru ni se aréta atátu de posomoritu si atátu de intunecatu!

Candu vedemu poporulu nostru luptandu-se cu celu mai mare inimicu alu omulu, cu saraci'a si lips'a: candu realitatea ne infaciséza tiéra intréga cercetata de o multime de plage si calamitati; candu cercurile mai inalte sunt preocupate de cele mai mari ingrigiri facia de incurcaturele situatiunei, carea amenintia Europa cu o turburare si sguiduire generala; candu esperienti'a ne demustra, ca si astadi mai esista o turma insemnata de carturari si farisei, cari si-indrépta armele loru: vitiulu si mintiu'n'a, spre a impedeá pre tieri si popóre in tendinti'a loru dupa desvoltare si lumina, a le tiené in intunerecu si orbía, cu scopu de a le face selave pasiuniloru loru, si a le despoiá de demnitatea omenésca, rapindu-le lumina

si independinti'a; candu se petrecu in giurulu nostru tóte acestea si altele asemenea — atunci numai biserice'a, mam'a nóstra cea buna, asilulu nostru naturalu in timpuri de pericolu si neccazuri ne chiama in sinulu seu si ne dice, „se ne bucuràmú si se ne veselimú, se uitàmú si se iertàmú tóte pentru inviare,“ numai ea ne mai consoléza prin cuvintele sale cele blande si dulci, si aretandu-ne, cà prin sacrificiele aduse de insusi fiulu lui Dumnedieu s'au ruptu lantiurile sclaviei si puterea mortii, a inviatu libertatea si viéti'a, ne insufla speranti'a, cà prin activitate si sacrificie dupa modelulu indigitatu de salvatoriulu lumii, ne potemu croi o sórte mai buna, ne potemu ridicá din noroiulu pecatelor, ce ne impresóra la o stare de inflorire si fericire, potemu „trece din apatia si mórte la viéti'a.“

Astadi ne chiama biserice'a in sinulu seu, si ne dice: se ne bucuràmú si se ne veselimú,“ totu astadi ne infacisíeza inse realitatea cea atátu de neamica si de apesatória pentru noi numai amaratiune si dorere. Óre potemu noi deci „se ne bucuràmú si se ne veselimú“ in sensulu inviatiunei bisericee, séu se ne amarimú si intristàmú, dupa cum ne provóca realitatea si impregiurările, in cari traimu in starea nóstra actuala?

Da! se ne bucuràmú va fi respunsulu la acésta intrebare, pentru cà prin evenimentulu celu mare, ce lu-serbàmú astadi, némulu omenescu s'a strepusu pre alte base si conditiuni de viéti'a, ni s'a aretatu prin insusi fiulu lui Dumnedieu calea cea drépta, si armele, prin cari potemu ajunge la buna stare si fericire; si daca in realitate nu le posedemu acestea, si nu le vedemu realisandu-se — scrutandu dupa cauza ne vomu poté convinge, cà isvorulu reledoru nu este altulu, decâtu numai noi aceia, cari ne lasàmú amagiti de frase si apucaturi, ce tientescu a ne insielá, si a ne duce la mórte si peire, ér facia de cuvintele cele inalte ale mantuitoriulu Cristosu depuse in cartea cartiloru „urechi avemú, dar nu audimú, ochi avemú, dar nu vedemú,“ noi aceia, cari in viéti'a nóstra ne lasàmú sedusi de favoruri si interese parute si momentane, si nu ne indreptàmú activitatea nóstra astfelu, ca prin ea se punemu bas'a la o fericire perpetua a nóstra si a intregu némului nostru.

Da! se ne bucuràmú astadi, cà a inviatu domnulu si prin inviiarea lui s'a inauguratu pentru societatea omenesca o era noua, er'a mantuirei, si se nu ne miràmú si intristàmú de greutátile timpului, pentrucà noi suntem caus'a acestoru greutati. Se nu se mire tatalu de fiulu seu, cà nu-lu asculta si stiméza, pentrucà elu l'a crescutu; se nu se mire stapenulu, cà slugile sale nu-lu asculta, pentrucà elu pórtá vin'a; se nu se mire conducetoriulu, daca cei condusi de elu nu urméza sfaturiloru si comandai sale, pentrucà elu nu le a sciutu insuflá respectulu cuvenitu, si nu si-a sciutu castigá autoritatea necesaria in conducere; se nu se mire privatulu, candu vede, cà societatea, in carea traiesce nu prosperéza sí infloresce, pentrucà elu nu si-a facutu datori'a de

membru; se nu ne miràmú cà afacerile nóstre in genere ne mergu de cátu-va timpu totu pre dosu, pentrucà noi nu le-am datu directiunea, ca ele se mérga dupa voi'a si in folosulu nostru!

Fiulu lui Dumnedieu ne a pregatitu acésta di de bucuria, elu carele s'a coboritu din inaltimea ceruriloru si a luatú chipu de robu, ca se ne mantuíesca pre noi. Cine nu scie inse la câte suferintie nu s'a supusu elu pentru ca se póta, se-si indeplinésca opulu celu mare alu seu! Cine nu scie cátu a alergatu si cátu a invetiatu pre poporu, cátu s'a rogatu elu la tatalu seu pentru noi, la câte batjocuri si chinuri nu s'a supusu elu condusu numai de dragostea sa catra omenime! Cum a beutu elu pacharulu celu plinu de amaratiune, cum s'a supusu elu patimeloru si mortii, pentrucà prin inviarea sa se conduca pre omu din robia la libertate, din mórte la viéti'a!

Da! se nu ne conturbe in bucuri'a nóstra realitatea cea amara, ce ne impresóra, pentrucà vediutati pre poporulu nostru desvoltandu activitate si aducendu sacrificie pre oltariulu bisericee si natiunei sale! vediutati pre bogatulu alergandu cu ajutoriulu seu, intru alinarea dureriloru seracului, alu orfaniloru si a veduveloru! vediutati pre invetiatoriulu punendu-si sufletulu seu pentru acei'a, cari ii-invétia! vediutati pre poporu sacrificandu ultimulu seu denariu pentru imbunatatirea starei materiali si spirituali a invetiatoriloru si luminatoriloru sei! Vediutati óre in mediloculu bisericee si natiunei nóstre pre omulu, carele se se sacrifice pre sine si interesele sale private bisericee si natiunei sale! Vediutati legatur'a dragostei domnindu in activitatea nóstra bisericeesca si nationala!

Ca se nu aparemú pré aspri in pronunsiarea judecátii, vomu dice, cà in mare parte nu.

Precum se aréta inse binefacerile unei institutiuni salutarie numai atunci, candu respectiv'a institutiune se practiséza cu conscientiositate de poporulu, pentru carele este facuta, si in sensulu dorintiei fundatoriulu ei; toema asia sta lucrulu si cu lumin'a, viéti'a si libertatea, date de Messia celu fagaduitu: numai atunci potu ele aduce fructe in viéti'a unui poporu, candu ele au petrunsu „in sangele si carnea“ aceluia, si le practiséza dupa dorinti'a autoriulu.

Candu mantuitoriulu Cristosu si-a eluptatu triumfulu inviiarii sale prin aceea, cà a beutu pacharulu celu amaru si s'a supusu pre sine la totu felulu de chinuri si batjocuri si in fine mortii pre cruce, ne a invetiatu, cà in lume numai prin munca si sudóre, namai prin dureri si sacrificie si-póte eluptá omulu o stare mai buna, o stare de victoria si fericire. Daca elu, fiulu lui Dumnedieu a preferitu acestu modu intru indeplinirea opului seu, atunci cum ne vomu asceptá noi nemernicii la unu viótoriu mai ferice, candu scimú, cà numai aceea sluga este „fericita“, pre care o va aflá domnulu „privéghíandu“, ér nemernicu va fi aceli'a, pre carele lu-va aflá lenevindu-se.“

Candu salvatoriulu lunei se apropiá de patima, a desfasuratu apostoliloru sei suferintiele, prin cari voru avé ei a trece, si le a predisu chinurile si persecutiunile, ce le voru intimpiná din partea lumii, cum si aceea, cá numai, dupace voru trece prin tóte acestea, voru triumfá, si voru dobandí cu-nun'a fericirei eterne.

Éta dara aci indigitatu modulu, prin carele ne potemu ridicá din nomolulu impregiuráriloru, in cari traímu, carele se reasuma pre scurtu in lupta si sacrificie, medilócele, prin cari a triumfatu religie-nea crestina! Voi cei ce ati primitu dela dnehulu domnului armele cele mai puternice: crucea si evangeli'a, cautati a ve insusi acestu modu de viétia, folositi-ve de armele vóstre, ca se faceti din poporulu, ce-lu pastoriti unu poporu alesu, si astfeliu se meritati numele de „preotia alésa!“ Voi, cei pastoriti, ascultati de invetiaturile pastoriloru vostri si le aplicati acelea in viétia si faptele vóstre! Cei avuti se alergamu cu ajutoriulu nostru in alinarea dureriloru seracului, orfaniloru veduveloru si instituteloru de invetiamentu! Seracii se intrebuintiamu poterile, cu cari ne a inzestratu Ddiu in lucrul si asudare, ca se ne cascigamu cele necesarie, si se nu fimu avisati a traí spre greutatea altor'a! Inteligenti se ne intorcemu catra poporulu, carele ne a nascutu si crescutu, se-lu invetiamu, se-lu luminamu, si astfeliu se-lu ridicamu din miseri'a, in carea traiesce, ca se ne eluptamu si nuse onórea, ce voimu se ni o dea lumea!

Acestea se le facemu cu totii, fara diferintia de rangu si clasa condusi de spiritulu dragostei crestinesci, ca iubindu-ne unulu pre altulu, si facendu faptele dragostei, in sensulu evangheliei „Domnului domniloru“ se-si „reverse si tatalu nostru celu din ceriuri darurile sale cele bogate asupra nóstra si asupra urmatoriloru nostri, si se ne tréca din apatia si mórte la viétia!

Se nu ne amagésca deci nici decátu starea nóstra actuala, ci desbracandu-ne de omulu celu vechiu, se ne imbracamu in omulu celu nou, de omulu celu nou, se gustamu cu totii din bogati'a bunatáti si a darului datu de „mielulu Domnului, carele s'a adusu pre sine jertfa pentru pecatele lumii;“ se ne bucuramu la „més'a cea plina intru bucuri'a domnului nostru Iisusu Cristosu, pentruca „darulu este multu si bogati'a este mare;“ se uitamu si se iertamu tóte pentru inviarea domnului, ca bucuri'a nóstra se lase urme adenci in inimele nóstre, pentruca pre viitoriu „se ne imbracamu cu lumin'a lui Cristosu ca cu o haina,“ si ca cu unu scutu in contra tuturoru releloru, si asia se strigamu: „Cristosu au inviatu din morti cu mórtea pre mórte calcandu“ etc.

Dea ceriulu, ca precum pieré fumulu se péra, precum se topesce cér'a de faci'a focului, asia se péra dela faci'a si din mediloculu nostru pecatele nostre. Dea ceriulu, ca bucuri'a nóstra de astadi se inaugureze o era noua, o era binecuvantata de Domnulu, in viétia bisericesca si nationala a poporului nostru!

Aron Hamsea.

Interpretarea Statutului organicu.

Sinodulu episcopescu si Congresulu nationalu bisericescu.

Sinodulu episcopescu si congresulu nationalu in biserica provinciei nostre metropolitane sunt doue autoritati sinodale, de unu caracteru deosebitu, precum si elementele ce constituiescu biserica sunt deosebite. Bine si frumosu este a practica sinodalitatea astfelin, inse reu este, cá Stat. organicu nu determina precisu reportulu intre aceste doue autoritati sinodale, deorace din pracs'a bisericeii nu aflamu, ca inir'o provincia metropolitana se fi cooperatu doue sinode deodata. Sinodele de care facu mentiune canónele positive ale bisericeii, se reduc la trei specii: sinode ecumenice, nationale si provinciale séu locale. Nici odata insa caracterulu sinódeloru nu s'a hotaritu dupa natura obiectelor de care s'au ocupatu, ci totdeuna cu privire la persónele si bisericile ce au fostu reprezentate in ele. Astfeliu, ecumenice se numescu sinodele in care e reprezentata intrég'a biserica universalá, nationale se numescu sinodele la care se coaduna toti metropolitii si episcopii unei natiuni séu tieri, precum sunt sinodele ce s'au tinutu in Cartagena; in fine, provinciale séu locale, se numescu sinódele, in care se intrunescu metropolitulu cu episcopii sufragani. La acésta ultima specia apartiene si sinodulu episcopescu din metropoli'a nóstra.

Dara Congresulu?

Cu adevveratu, metropolitulu de pia memoria, fericitulu Andrei Siaguna in „Dreptulu canonicu“ clasifica sinodele cu privire la obiectele pertractande, si de aici destinge elu doué feluri de sinóde in generalu, unulu asia numitu dogmaticu si altulu biserico-administrativu. Nu sciu insa pe ce si-va fi basatu acésta osebire esentiala fericitulu metropolitulu, cáci in pracs'a sinódeloru bisericeii antice nu aflamu urme despre ea nicaire. Sinódele antice, conformu necesitatii, decideau asupra tuturoru cauzelor bisericesci, fie fostu ele de natura dogmatica, administrativa ori economica, ma putemu dice, cá pe langa canónele privitorie la dogme, ele mai multu se ocupau cu cestiunile de administratiune si economice ale bisericeiloru. Lucru forte naturalu. Daca sinódele aveau facultatea necontestabila a decide in cestiunile dogmatice, cu atátu mai multu o aveau acésta facultate in celea administrative.

Sinodulu episcopescu alu provinciei nóstre metropolitane, dupre statutulu organicu, a impartitu sarcina administratiunei cu congresulu, insa in modu neesplícitu; sfer'a lui de activitate delimitata in statutu se pare prea angusta, si din contra sfer'a de activitate a congresului pare a taia in modu indirectu in drepturile canonice ale sinodului episcopescu. Asia §. 154. p. 2. din Statutu dice: de competintia congresului se tiene „Regularea si conducerea tuturoru trebiloru bisericesci, scolari si fundationali pentru intrég'a metropolia.“ „Trebele bisericesci“ aci este unu terminu prea generalu si vagu,

care se p $\acute{o}$ te interpret $\acute{a}$ in multe forme, si astfel u o autoritate sinodala p $\acute{o}$ te se prejudece celelalte, congresulu pote scurt $\acute{a}$ pe sinodulu episcopiloru in drepturile sale, candu fiacare din aceste sinode, trebuie se fie autonomu in sfer'a competintiei sale.

Insa daca vomu esamin $\acute{a}$ natur'a sin $\acute{o}$ deloru locale, si statutulu nostru organicu nepreocupati, atunci usioru vom sc $\acute{i}$ trage lini'a demarcator $\acute{i}$ e intre sinodulu episcopescu si congresulu nationalu.

Sinodulu episcopescu s $\acute{e}$ u localu din metropoli'a ortodoxa a Transilvaniei, si-are temelulu seu in praes'a neintrerupta a bisericeii orientale, pentruc $\acute{a}$ episcopatululu nu lucr $\acute{e}$ za dec $\acute{a}$ tu in comunu la guvernarea bisericeii. „De doue ori in anu se fia sinodulu episcopiloru etc.” (can. 37 ap.) si „In fiacare anu de doue ori se se adune in sinodu episcopii fiacarei provincie“ (can. 5. sinod. I. ecum.) Astfelu daca „statutululu organicu“ amintesece, asia dicandu, numai in trec $\acute{a}$ tu de sinodulu episcopescu, ac $\acute{e}$ st'a si-are ratiunea sa in institutiunile canonice, care prescriu si regul $\acute{e}$ za in detaiu t $\acute{o}$ te agendele privitorie pe guvernamentulu bisericescu. Deunde urm $\acute{e}$ za, c $\acute{a}$ sinodulu episcopescu, in administratiunea si disciplin'a bisericeea are se proc $\acute{e}$ da in conformitate cu can $\acute{o}$ nele bisericeii ecumenice. Asiadara cerculu lui de activitate este mai largu ca alu congresulu, pentruc $\acute{a}$ ac $\acute{e}$ st'a e restrinsu intre marginile statutulu, pecandu sinodulu episcopiloru si-intinde activitatea sa mai de parte, asia este natur'a lui. Cu t $\acute{o}$ te acestea congresulu inca si-are sfer'a sa de lucrare in organismulu bisericeii, menita se insiureze episcopiloru sarcin'a grea in guvernarea cu sporiu bunu a bisericeii si a turmei concredite pastoriei lor. Sunt insa unele cause, care desi apartienu la administratiune, resolvirea loru depinde in prim'a linia dela sinodulu episcopiloru. Aci voiu amint $\acute{i}$ numai una, despre care statutulu nu amintesece nimicu.

In mai multe renduri s'a manifestatu in sin $\acute{o}$ de si congresu dorintia d'a inmult $\acute{i}$ numerulu eparchieloru in metropolia, adec $\acute{a}$ d'a infintia episcopie noue. Cum se procedemu la astfelu de lucrare? Dupa „Dreptulu canonicu“ de Andrei Siaguna: „Eparchie noue se potu infintia numai prin otarirea sinodulu metropolitaniu constatatoriu din reprezentantii clerului si ai poporulu ereditiosu din t $\acute{o}$ te eparchiele, care se tienu de metropolia.“ Va se dica, infintierea de eparchie noue este atributiunea propria a congresulu? Da, este a congresulu, insa ea atinge la locul d'antaiu sinodulu episcopiloru; fora votulu ori consensulu acestuia nu-mi potu inchipu $\acute{i}$ o lucrare de at $\acute{a}$ ta importantia in ierarchi'a bisericeea; nu, pentruc $\acute{a}$ motivele binecuvantate pentru infintierea vreunei eparchie noue potu fi s $\acute{e}$ u estinderea prea mare a eparchieloru existente, s $\acute{e}$ u inmultirea populatiunei, inc $\acute{a}$ tu este imposibilu episcopulu se p $\acute{o}$ ta corespunde indatoririloru canonice, de-a cercet $\acute{a}$ si a invetia turm'a sa cuventatorie dupa recerintie. La totu casulu insa, elu este competinte a se pronuncia in cestiune, pentruc $\acute{a}$ elu p $\acute{o}$ rta sarcin'a pastoriei, elu scie daca p $\acute{o}$ te corespunde chiamarei

sale ori nu p $\acute{o}$ te? Afora de ac $\acute{e}$ st'a se scie in deobste c $\acute{a}$ infintierea unei eparchie noue involve in sine necessitatea instituirii de episcopu eparchiotu, unu dreptu eschisivu alu sinodulu episcopescu, care nu s'ar potea manifest $\acute{a}$ liberu, daca eparchiele s'ar infintia numai prin conlucrarea congresulu, cu eluderea sinodulu episcopescu.

Nu-mi este scopulu se trecu la specialitati. Am espusu numai unu casu de natura dubia si neatinsu in statutulu organicu, pentruc $\acute{a}$ cei chiamati se aiba ocaziune d'a medita asupra reportulu dintre sinodulu episcopescu si congresulu nationalu, despre care eu de astadata vorbii numai in liniamente generale si pe scurtu.

♂

Érasi scol'a confessiunala elementara.

Credemu a fi aretatu in numerii precedinti, c $\acute{a}$ moralitatea — prin urmare bunastarea poporulu nostru, intre constelatiunile actuale politice, si-are bas'a neclatinavera in scol'a confessiunala elementara, de carea se frangu lovirile crude ale dusimaniloru, ca si valurile cele furibunde ale oceanulu de stanc'a de granitu.

Vino dar' stimate invetiatoriu se cercet $\acute{a}$ mu, impreuna mai departe, cumu amu potea fortifica scol'a ac $\acute{e}$ st'a, ca se fia adeverata stanca de granitu pentru pericolele ce ni amenintia esistentia natiunala si moralitatea strebuna!

Postulatele principali ale scolei confessiunale elementare le-amu statoritu in cualificatiunea corespundietoria a invetiatoriloru si in dotarea materiala a acestor'a, conformu pusetiunei loru. Porumbii fripti nu mai sboara in gura; daca nu vomu face noi pasii necessari, atunci apathia generala, de care bolesce inteligentia n $\acute{o}$ stra, ne face se fimu pessimisti si se nu mai astept $\acute{a}$ mu dela nimene ajutoriu. Interesulu corpulu invetiatorescu recere, ca fia carele se posieda cualificatiunea corespundietoria. Esperientia inse ni-areta cu dorere, c $\acute{a}$ ac $\acute{e}$ st'a nu esista pretotindenea. Umerii invetiatoriloru cualificati voru simti aici povar'a cestiunei, cum se se ajute si cei mai pucinu cualificati si se se inaltie la culmea demnitatii. Resolvirea acestei cestiuni nu e noua, o afl $\acute{a}$ mu aplicata prin tierile cele mai multu civilisate dec $\acute{a}$ tu ale nostre. Invetiatorii cut $\acute{a}$ ruj districtu se intrunescu in reuniuni si aici si-desbatu afacerile cele vitale. Afl $\acute{a}$ mu cu placere, c $\acute{a}$ si invetiatorii nostri au intielesu necessitatea astoru feliu de reuniuni, si pre unde nu a strebatutu ideea ac $\acute{e}$ st'a, dorimu se o vedemu ambraciosiatu c $\acute{a}$ tu mai curendu.

Un'a dintre afacerile cele mai urgente ale reuniuniloru ar fi „infintierea bibliotecelor,” din care si unulu si altulu si-ar potea supleni lips'a cunoscintieloru necesarie. Fora sacrificie nu se pote realisa nimicu, asi $\acute{a}$ dara si aici se recere, ca fia care membru alu reuniunei se contribuiesca dupa poteri una sumulitia c $\acute{a}$ tu de neinsemnata si astu-feliu

reuniunea se puna baza bibliotecii. Intru câtu cunoștem autorii operelor didactice romanesce, acestia cu placere ar grabi sa fie carele cu câte un exemplariu la apelulu emanatu puru si simplu din indemnulu de a promová interesele scolei confesiunale elementarie. Facundu-se odata inceputulu, amu vedea in scurtu timpu inaltienduse toti invetiatorii pre culmea covenita. Se cere inse resolutiune si vointia firma dela sa care membru; cu renitentii se se pasiesca riguros, si in casuri estreme se se esileze din sinulu reuniunei si apoi chiar si din alu corpulu didacticu.

Procurandu-si astufeliu toti invetiatorii cualificatiunea necessaria, li-se deschide numai decátu unu medilocu se-si asecureze pusetiunea de atari. Ca apostoli ai moralitatii potu intrá acumu usioru in sinulu poporului, i potu areta in colorile cele mai vie necesitatele scolelor confesiunale elementarie si poporulu nostru nu a decadiutu nici de câtu intru atata — dupa cumu sustienu pessimistii cei de profesiune — ca se nu puna umerulu si se se scape insusi de perire; poporulu insusi va fi acel'a, carele va sacrificá pentru invetiatorii sei atata, câtu li-e de lipsa acestor'a, ca se creșca din pruncii lorú ómeni morali, romani buni si cetatiani adevirati.

Societatea, a carui fetu sunt scolele confesiunale, e biserica si aperiatorii acesteia in lini'a prima preotimea. Biserica si scola sunt coordonate, prin urmare si preotulu cu invetiatoriulu. Precumu nu ni-potemu intipui dia fora sore si sore fora dia, astufeliu nu potemu presupune, ca unu preotu lucréza cu succesu in via domnului, daca nu va fi succedatu de invetiatoriulu si din contra. Preotulu, semenatoriulu moralulu, si invetiatoriulu, preparatoriulu straturiloru, in care are se-si semene cel'a sementia sa, trebuie se lucreze mana in mana. La ce rezultate se pote asteptá agronomulu, carele arunca sementia cea nobila intre spini si polomide; séu ce fructe pote sperá, daca arunca sementia veninosa in pamentulu celu mai bunu? Numai acel'a are secerisiu bunu si bogatu, carele semena sementia buna in pamentu bunu.

Invetiatorii asiá dara trebuie se se puna in contielegere cu preotii, séu altmentrea dicundu, preotii trebuie se grigésca de infflorirea scoleloru ca-ci la din contra mane poimane, prepadindu-se scol'a, furtun'a nu va crutiá nici biserica; langa mormentulu invetiatoriulu se va mai redica unulu si acel'a de securu va fi alu preotulu. Periclulu e pre câtu de mare, pre atátu de evidentu si cine nu grigesece la timpu de stirpirea lui, acel'a pecatuieste chiar ca si corabieriulu carele, suferindu a dou'a óra naufragiu, inovinatiesece pre Neptunu.

Preoti cu crucea-n frunte, voi adevirati tribuni ai moralei lui Christosu, mai redicati-ve odata din somnulu celu fatalu si acumu candu capulu celu nevediatu alu biserice, restornandu piétr'a de pe mormentu, a orbitu cu radiele adevierulu pre tirani si

pre pigmei, redicati si voi piétr'a cea ucidiatoria de pre mormentulu, in carele jace scol'a confesiunala elementara si ajutati pre invetiatorii se vi-deschida campulu, in carele se poteti semená sementia lui Christosu! In puterea vostra jace posibilitatea de a face pre credintiosi — natiunea intrega se se salute pre dreptu cu „Christosu a inviatu!“

Séu daca nu — atunci voi scole inmormentate auditi vocea veaculu lumineloru si scolati-ve dupa cumu s'a scolaru Lazaru, audiendu vocea lui Christosu! Dar vocea veaculu trebuie se resune din gur'a preotulu, ca-ci la din contra acest'a nu e preotu romanescu. Sa-va a suferitu batai cu vine de bou in piati'a Vintiului de diosu si in urma chiaru morte de pe dealulu celu tiepisiu dela Ieciu, pentrucá a fostu Metropolitu si preotu romanescu si pentrucá si-a aperiaturu credintiosii — natiunea de profanarile inamiciloru; si numele lui va traí pana candu se va mai audí pre undeva limb'a romanésca. Asiá dara, daca voiesce cineva se fia preotu romanescu adevieratu, atunci trebuie se grigésca de salutea turmei sale si mai alesu acumu, candu lupii stau se ne inghita. Salutea natiunei pote nasce numai din scol'a confesiunala, asiá dara e conditiune sine qua non, ca preotulu se lucreze din tote puterile pentru delaturarea reloru, ce bantuiescu scol'a elementara confesiunala, si credemu ca nu ne insielamu daca asteptamu imbunatatire repentina. Preotulu o pote face convingendu poporulu despre necesitatele scolei si de aici apoi ingrigindu-se de promovarea stárei materiale si spirituale a invetiatoriulu, alipindu-se, séu mai bine ponendu-se chiar in fruntea reuniuniloru invetiatoresci, intru câtu recere cualificatiunea invetiatoriloru.

Nici preotulu, nici invetiatoriulu nu-i este permisu se fia condusu de interese particulare intru implenirea functiuniloru sale; asemenea nu se unesce cu demnitetea nici unuia se nutrésca ura in inim'a sa, ca-ci unde domnesce ur'a, acolo nu incápe moralitatea; deci armonia, sinceritatea si concordia inffloresca in inimile vostre si inzestrati cu aceste odore divine dati unulu altuia man'a si redicati flamur'a voue concredita, ca se ve redice si pre voi poporulu la demnitetea ce vi-compete, ér lumea si in specia dusimani nostri se inmarmurésca de forti'a poporulu romanu!

Teodoru Ceantea.

Religiunea si influenti'a ei asupra omenimei.

(Continuare.)

Esperienti'a ne aréta, ca in omu esista unu indemnu, o dispusetiune, o putere, carea lu-silesce a-si forma o cunoscentia despre Dumnedieu, si prin carea se producu in elu sentiementele religiose. La tote poporele aflamu datine si representatiuni religiose. Ori câtu diferescu singuratecele popore in ideile lorú religiose; totusi tote recunoscú o putere, de carea

omulu se semte dependinte, pre carea o adoréza, si careia i se inchina. Aceste representatiuni si datine religióse nu sunt altu-ceva, decâtu espressiunea unei dispusetiuni inascute in omu de a-si cunósce pre creatoriulu seu, carea se pune in activitate, indata ce se desvólta in elu conscienti'a de sine. Daca istori'a ne aréta inse, cà popórele au orbecatu si órbeca in representatiunile loru religióse, acést'a nu disputa nici decâtu esistinti'a dispusetiunei inascute in omu pentru religiune, carea-lu îndémna intoema precum se indreptéza magnetulu spre nordu, si precum tientesce ochiulu dupa lumina — a cunósce pre Dumnedieu; ci numai ne aréta, cà acésta dispusetiune lasata de sine este slaba, si cà ea are lipsa de ajutoriu.

Daca privimu pre omu in starea lui naturala, neprefacuta si libera de orice prejudetiu, ca pruncu; atunci potemu observá, cà elu si-insusiesce cunoscintiele religióse, ce i le predau parintii si invetiatorii lui cu o deosebita aplecare si viciitiune. Prunculu se alipesce de invetiatoriulu seu cu atât'a incredere, candu acést'a i desfasiura principié religióse, încátu privindu-lu cu atentiune, ti-se pare, cà asculta lucruri degiá de multu cunoscute. Din starea, in carea se afla prunculu in atari momente, póte conchide cu securantia omulu cunoscetoriu, cà in pruncu esista o putere deosebita, carea lu-face se créda in esistenti'a unei fientie supreme etc. Acésta putere nu este alt'a, decâtu dispusetiunea lui inascuta pentru religiune. Altfeliu ce l'ar poté face pe pruncu se créda lucruri, pentru cari esperienti'a lui nu i da nici unu motivu, si cari sunt mai pre sus de orice esperintia, daca in internulu lui nu ar avé o dispusitiune corespundietória, carea se simte satisfacuta si multumita numai atunci, candu afla chrana de ajunsu in insusirea principiiloru religióse!

Daca privimu preste religiunile tuturoru popóreloru, vedemu, cà tóte representatiunile loru religióse nu sunt altceva, decâtu nescé idei despre lucruri nevediuete si ascunse, despre lucruri, pre cari ochiulu omenescu nu le a vediatu, si urechi'a nu le a auditu; tóte ne spunu despre esistinti'a uneia, séu a mai multoru fientie superióre omului si lumii, despre o lume, ce nu cade sub sensurile nóstre, despre legi si poteri ascunse, ce lucra in omu si in natura. Asia aflámu la tóte popórele idei'a despre esistinti'a uneia séu mai multoru fientie eterne, idei'a de nemurirea sufletului, de o cauza suprema, de o fientia atotpoternica, de o vointia suprema si santa, de o fientia perfecta etc. Desi aceste representatiuni religióse sunt la multe popóre schimonosite prin politeismu, totusi la tóte aflámu mai multa séu pucina credintia in dependinti'a omului de un'a, séu mai multe poteri nevediuete. Standu lucrulu astfeliu se nasce intrebarea, cum se nascu aceste representatiuni religióse in omu, candu obiectele ce le reprezenta ele, nu cadu sub sensurile nóstre, si sunt mai pre sus de orice esperientia omenésca? Acésta intrebare remane nedecisa, daca nu recunóscemu in omu esistinti'a unei dispusitiuni inascute pentru religiune. Daca recunóscemu inse representatiuni religióse, atunci trebuie se recunóscemu si esistinti'a punctului loru de

manecare, respective esistinti'a unei dispusitiuni inascute pentru religiune.

In omu se afla deci neconditionatu o putere, carea lu-face se créda, cà afara de obiectele, ce cadu sub sensurile sale, mai esista si lucruri nevediuete, netrecetórie, eterne, puteri si cause superióre, carora elu este dependinte. Acésta credintia ete o convictiune, prin carea noi ascriemu esistintia reale unor lucruri, cari nu le potemu cunósce numai prin esperienti'a nóstra, inse avemu motive interne, cari ne îndémna a tiené, cà ele in adevéru esista. In viéti'a de tóte dilele, daca ne espune unu omu, càruia nu i potemu disputá sinceritatea un'a séu alt'a intemplantare, fara se avemu motive pipaibile pentru respectiv'a intemplantare, o tienemu de adevéрата, pentrucà avemu motive interne, cari ne îndémna a tiené, cà ea in adevéru asia s'a intemplantu.

Precum ni se intemplantu in viéti'a de tóte dilele, cà tienemu de adevérate, lucruri, despre cari nu ne am cascigatu cunoscintie imediatu prin observarea nóstra propria facuta cu ajutoriulu sensuriloru, pentrucà avemu motive interne, cari ne îndémna a le tiené de adevérate, resp. a le crede: tocma asia sta lucrulu si cu religiunea: noi ascriemu esistintia reala fientieloru, de cari ne spune religiunea, pentrucà avemu motive interne, cari ne îndémna a o face acést'a, si asia dámu crediementu neconditionatu, tienemu de adevérate lucruri, pre cari nici nu le audimu, nici nu le vedemu, despre a caroru esistintia este insa convinsa totusi intréga lumea.

Cu notiunea „credu“ se nu confundámu inse notiunile: „presupunu,“ „dau cu socetéla“ si altele, pentrucà notiunea credu insemnéza „tienu de adevéru,“ pre bas'a incederei mele interne. In internulu nostru esista o incedere tare si neclatita, carea ne face se ne convingemu despre adevéru superióre acelor'a, despre cari ne cascigámu convictiune prin ajutoriulu celoru 5 sensuri. Precum credemu, cà nu ne insielámu, candu suntemu consci de esistinti'a si activitatea nóstra: tocma asia credemu, cà cunóscemu pre acél'a, carele este mai pre sus de noi si de sensurile nóstre, pentru cà in internulu nostru se afla o voce, carea ne descopere cele nevediuete, si catra carea ne aplecámu urechi'a nóstra cu tóta incederea. Lucru naturalu, cà cine nu asculta de acésta voce, acél'a nu se póte nici convinge; dar unu astfeliu de omu este fienti'a cea mai nenorocita din lume. Elu si-a perdutu punctulu de manecare, s'a despoiatu de a nghir'a cea tare, chiamata de a-lu sustieni si incuragiá, candu vinu preste elu greutatile viciitiu; elu nu mai este capace a crede in nimicu, nu mai tiené nimicu de adevératu, si mai curendu séu mai tardiu vine in pusetiunea, de se indoiesce chiar si in aceea cà esista si respira. Acésta incedere, acést'a credintia este bas'a si sufletulu tuturoru religiuniloru.

(Va urmá.)

Christosu a inviatu!

Mandru luce santulu sóre,
 Pe a ceriului serinu, —
 Prin poiana d'alb'a flóre,
 Si-desface alu seu sinu;
 Totu grabesce spre-'nviare . . .
 S'a treditu, e desceptatu,
 Si-adi toti cauta consolare . . . .
 In Christosu ce-a inviatu!

Tóte inimile blande,
 Suflete ce patimescu,
 Sub doreri, chinuri profunde,
 Sub oftari, ce vesciedescu,
 Astadi-afia mangaiére
 Ori ce sufletu desperatu,
 Cáci e di de serbatóre . . . .
 Adi Christosu a inviatu!

Giuru de biseric'a santa
 Pe pagisce langa focu,
 O multime se framenta,
 Ca se-si acuprinda locu;
 Mai departe, in placere
 Multi juni arme-o descarcatu,
 Dandu semnalulu la'nviare . . . .
 Adi Christosu a inviatu!

Pe cum cungiuru-o salcía
 Braciulu crucei pe mormentu,
 Asiá adi o bucuría,
 Cungiura alu nostu sinu blandu, —
 Se cantamu cu delectare
 Canteculu santu, laudatu,
 Cáci e di de serbatóre . . . .
 Adi Christosu a inviatu!

Astadi toti cu micu si mare,
 Plece-si genunchiele seu,
 Inhine-se la 'nviare, — — —
 Se rogamu pe Dummedieu,
 Ca din tronulu de marire
 Pe neamulu nostu apasatu
 Se-lu ferésca de perire . . .
 Adi Christosu a inviatu!

Adi totulu intineresce,
 Fagi, capaci, si d'albe flori,
 Frondi'a, érba 'ncepe-a cresce,
 Mai mandre-su d'albe flori,
 Cáci adi fiulu pré potinte
 Ce a fostu crucificatu,
 Franse ale legaminte . . .
 Adi Christosu a inviatu!

Frangendu lantiurile sale,
 Si piétr'a de pe mormentu,
 Si-a luatu sublim'a cale,
 Catra ceriu de pe pamentu;
 Si 'ntr'a radielor lumine,
 Prea maritu, prea laudatu,
 S'a 'n naltiatu susu la cerime . . .
 Adi Christosu a inviatu!

Te salutu diua marétia
 Serbatore de crestini!
 Schimba a nóstra viétia
 De amaru si de suspinu!
 Adi se tiena serbatóre
 Totu crestinu-adeveratu,
 Se speredie 'n inviare . . . .
 Cà-adi „Christosu a inviatu!“

Aradu, 1877.

Unu resunetu!

Cu bucurie am cetitu in Nr. 5. alu foiei „Biseric'a si Scol'a“ articolulu scrisu: „In cestiunea ameliorarei positiunei materiale a preotiloru,“ alu carui ideia conducatorie este infintiarea unui fondu pentru ajutorarea preotiloru. E frumósá si salutaria ideea acést'a din tóte consideratiunile. Principiulu de asociare a produsu celea mai frumóse fructe in economie, industrie si comerci, si preste totu in viétia sociala. Din inima me bucuru, candu vedu cá preotimea nóstra inbraciasiadia asemenea ideii, cari deja tóte clasele de ómeni, tóte corporatiunile popóreloru culte le-au pusu de multu in pracsá. Societatile cáiloru ferate, societatile private de ori ce natura, tóte si-au fondurile lor de pensiuine; de asemenea preotii de alte confessiuni, invetiatorii, notarii comunali, toti deopotriva s'au convinsu, cá prin sacrificii si contribuii neinsemnate se potu asigurá pentru timpurile fatale si la betranetie, candu omulu slabitu si garbovitu de sarcin'a aniloru, nu-si mai póte castigá pana de tóte dilele! Sublima este ideea, ca dupa mórtea preotului, veduv'a si orfanii lui se priimésca ajutoriu din fondulu acést'a. O binefacere acést'a din celea mai mari pentru o familia, cum sunt de regula familielor preotiloru, cari in celea mai multe locuri si casuri, dupa mórtea preotului remanu sub ceriulu liberu, fora scutu si fora ajutoriu. Éca unu motivu gravu, pentru care ideea de-a infintiá unu fondu intru ajutorarea preotiloru si a orfaniloru lor, nu este numai salutaria, ci realisarea ei, asia dicandu e neincungiuratu de lipsa.

Principiulu de ajutorare prin asociari are se-i pre-mérga altu principiu, principiulu a ne ajutorá in-sine, adeca se ne angagiamu poteri trebuintóse pentru a face inceputulu in o intreprindere atátu de insemnata, cum e infintiarea fondului de pensiuine, de care vorbimu. Trebue se gasimu midilócele, prin cari se facemu possibila infintiarea fondului, respective ameliorarea starei materiale a preotiloru. Dupa impregiurarile in care traiescu preotii nostri, ei nu se potu ajutá decátu cu economi'a. Nu intielegu aci numai economi'a de campu, ci in genere economi'a in tóte ramurile, dupa impregiurari; vietia rationala si destépta, folosirea de orice midilóce oneste, sirguinti'a, apoi calculu, cumpetu bunu, acestea vor aduce preotimea nóstra in o stare mai buna.

Deorace starea preotiloru e legata de starea crestini-loru, a parochianiloru, nu trebue se perdemu din vedere detori'a preotiloru d'a conclucrá pentru imbunirea starei materiale a poporului, cáci numai asia va fi possibila imbunatatirea starei materiale a preotiloru. Nu numai biseric'a ci tota natiunea stiméza si apretiesce pe acei preoti, cari seiu produce asemenea fapte. Si dóra e ceva lucru greu, ori imposibilu? E fórté usioru si aterna numai dela conditiunile amintite: Viatia rationala, sirguintia si cumpetu bunu.

In Nr. 8. alu acestei foi, totu la cestiunea ameliorarei positiunei preotiloru, se vorbesce despre: formarea de capitale si predarea lor in folosulu poporului pre langa interese neinsemnate. E bine si frumosu, dar prin acést'a ajuti poporulu numai momentanu, precandu economi'a a produsu minuni si te ajuti cu ea pe viatia, poporulu deprinsu la acést'a se inaltia materialminte si progreséza. La impregiurarea cá nu e capitalu cu ce incepe, eu reflectu cá daca ar fi capitalu nu trebe inceputu, e vorba cá nu e, in timpulu presentu suntemu fórté seraci si acést'a duréza de mai multi ani si póte inca va mai durá. Este dar a sci traí in timpuri grele si a te conservá pentru viitoriu. Nu este aci altu mijlocu decátu economi'a! Cum se se efeptuéscá acést'a in. pracsá?

Poporulu nostru cu pucina esceptiune e poporu care se ocupa cu agricultur'a, preotii au sessiie lor de pamentu au casa si gradin'a lor. Fiindu cá preotii trebue se servésca de esemplu intru tóte poporului, ei sunt dar aceia cari trebe se invetie poporulu si in economie, se faca ei inceputulu. Au fostu timpuri candu dóra nu erá asia mare

Draga.

lipsa de acést'a, dar astadi impregiurările sunt de totu altele. Economulu solvesce astadi contributie si pórtá sarcini mari, lipsele si recerintiele lui sunt mai mari, in urpare venitele lui inca trebe potentiate. Aci trebe invetiatura dupa cum pretinde timpulu de acumu, căci poporulu nu prevede acést'a ci numai simte că pierē din di in di pentru că nu póte suportá sarcinele de acumu in proportie cu venitul — dupa economi'a timpuriloru vechi.

Mai nainte de tóte, economulu se scie si se pricepa, unde si ce e rentabilu de a semená si a prási. Se se straduésca a nu lasá o palma de locu fara a-lu folosi. A-si castigá celea trebuintiése pentru sustinerea sa si familiei prin economia si apoi a castigá naturalie pentru vindiare cu acaroru pretiu si-castiga cea ce elu nu póte produce. Cu economi'a buna sta in legatura vointi'a de a ajunge in stare materiala mai buna. Intre preotii si in poporulu nostru — respectu esceptioneloru — sunt ómeni in stare buna, dar cu durere, vedi la multi preoti si in multe comune gradini cari tota véra stau ne lucrate ne aducandu nici unu folosu, nu vedi unu pomu, o leguma, nemicu in ele. Punu intrebarea, ce capitalu, ce spese si cáta ostanéla trebe pentru a semená o gradina cu pasula, cartofi, cépa aiu, salata, etc. etc. a sadí si oltuí unu prunu, maru, peru, visinu etc.? Si cátu e de bine candu omulu nepotenduse despartí de seracia si lipsa baremu pentru sine si famili'a sa are la unu timpu séu peste totu anulu póme si legume séu tocmái are de prisosu, si vendiendule si-cumpera celea de lipsa. Daca apoi e vorba de agricultura — potu dice, că pamantulu preotului se deschlinesce prin lucrarea rea ca si a tieranului. En se cautamu doue comune situate langa olalta, una nemtiésca si una romanésca, ce diferentia batatóre la ochi! ca si candu poporulu nostru nu ar fi capabilu a produce ceva bunu. I lipsece invetiatur'a si esemplulu conducatoriloru sei, i lipsece mai departe admonitiile de a se lapadá de nepasare si trandavie, de beutura stricatiosa de naravuri rele, i lipsece instructiunea pentru viatia rationala, sirguintia si cumpetu bunu. Daca preotii voru lucrá spre a delaturá aceste, daca in instituttele pedagogice si teologice se va propune principiile economiei si toti vomu fi activi; atunci starea materiala a poporului se va ameliorá dinpreuna cu a preotiloru facanduse apoi posibilu a infintia si contribuí la asociari spre a produce rezultatulu doritu adeca a ne face o viatia placuta, a ne ingrigí de noi si ai nostri in ori ce casualitati grele, atunci infintiarea fondului de pensiune va avea de buna sama rezultatulu ce ilu vedemu la alte popóra si alte clase de ómeni.

Promitiendu, că la cestiunea acést'a voiu comunicá si altele totu din viati'a nóstra economica *) sum cu distinsa stima,

„Unu asesoru consistorialu.“

Diverse.

„**Visitatiune canonica.** Luni a dou'a di de Pasci, Preasanti'a Sa Dlu Episcopu diecesanu Ioanu Metianu va face visitatiune canonica in comunele Giorocu, Minisiu si Paulisiu; éra Marti in comunele Cuvinu si Covasintiu.

= **Deputati sinodali** in dieces'a Aradului s'au alesu: in cerculu Vinga Vincentiu Babesiu; in Banat-Comlosiu Vincentiu Babesiu si G. Gataiantiu, in cerculu Birchisiului Laurentiu Barzu si Constantiniu Lazaru; in cerculu Temisioarei Paulu Rotariu; in cerculu Chisineului Michailu Veliciu si in cerculu Beinisiului Demetriu Moga.

+ **Bibliografia.** A esitu de sub tipariu „Socot'a teoretica si practica“ manualu pentru scolele poporale romane de Ioanu Tuducescu, invetiatoriu in Lipova. Partea I. Se capeta de vendiare la autorele cu pretiulu de 20 cr. esemplariulu.

*) Se va primi cu multiamita.

Red.

Redactoru respunditoriu: **Vincentiu Mangra.**

Concursu.

2-3

Se deschide concursu pentru vacantele parochii di Cottulu Bihoru protopresbiteratulu Pestesiuului.

1. Pentru Bratca cu terminu pana la 21. Aprilie v. a. c. in care diu va fi si alegerea. Emolumintele sunt dela 139. case cáte una vica de cucuruзу sfarimatu, 1. jugeru de pamentu, cartiru liberu cu gradina, si stótele indatinate dela 180. numere.

2' Pentru Balnaca cu terminu pana la 22. Aprilie v. a. c. in care diu va fi si alegerea. Emolumintele sunt dela 130. case cáte una vica cucuruзу sfarimatu, dela tóti cas'a 20 cr. pentru fenu, dela tóta cas'a una diu de lucru cartiru liberu, si stótele indatinate dela 180. numere. ambele aceste parochii sunt de clasa a III.-a. Doritorii de a ocupá vreuna din aceste parochii sunt pofiti a-si trimiti recursele loru instruate in intiesulu statutului organice comiteteloru parochiale adresate subscrisului.

Datu in Bratca in 2. Martiu v. 1877.

Comitetele parochiale

In contielegere cu mine **Teodoru Filippu**, administratoru ppsescu.

2-3

Pe bas'a ordinatiunei venerabilului consistoriu eparchialu gr. or. oradanu datulu 7 Martiu a. c. Nr. 100 Pl. se escrie concursu pentru deplinirea vacantulu protopresbiteratu alu tractului Pestesiu, subsistinti'a protopresbiterala se cuprinde din urmatoriele: 1. Birulu protopresbiteralu usuatu dela preotimea parochiala din tractu. 2. Tacs'a pentru siedulele de cununia cáte cu 2 fl. v. a. 3. Parochi'a protopresbiterala in Lugasiulu inferioru cu emolumentele. a) Cortelu liberu cu gradina introvilana. b) Pamenturile (estravilane) parochiale de 9 jugere si 564° □ catastr. c) Biru preotiescu dela 116 case, cáte o mesura de cucuruзу sfermatu, si stótele indatinate. Recurentii au se produca documinte autentice despre acea: că pelanga sciintiele teologice au absolvitu 8 clase gimnasiali cu succesu bunu, si că sunt binemeritati pe terenulu bisericescu si scolariu. Recursurile adresate comitetului protopresbiteralu alu Pestesiuului sunt de a se tramite la subscrisulu comisariu consistorialu in Oradea-mare, pana la 1/13 Maiu a. c.

Oradea-mare, 10 Martiu, 1877.

Pentru comitetulu protopresbiteralu **Petru Suciu**, comisariu consistorialu

3-3

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Ch. Apat in protopopiatulu Oradii mari, se escrie concursu, cu terminu pana in 10. Aprilie a. c. v. candu va fi si alegerea. Emolumintele sunt: bani 60 fl. 1/4 de pamentu clasa I 15 cubule de bucate in grauntiu (10 de gráu 5 ordiu) acci-dentiile cantorale, cortelu liberu si paie de incalditulu scólei. Concurentii au a-si adresá recursurile comitetului parochialu trimitiandule de adreptuiu la protopopulu Oradii mari pana la terminul prefiptu, avendu in cutare Dumineca ase aretá in St. Biserica, spre a-si dovedi desteritatea sa in cantari.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Simeonu Bica**, protopopulu Oradii mari ca Inspectoru.

3-3

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela scóla confessionala din Chechesiu, se escrie concursu. Emolumentele sunt: a) 122 fl. v. a. b) 40 meti bucate, jumatare gráu jumatare cucurudiu; c) 12 stangini de lemne, din care are a se incaldí si scóla; d) cortelu liberu cu gradina de legume. Recurentii se-si adreseze recursele loru, intitulate comitetului parochialu din Chechesiu, la oficiulu inspectoralu alu Secasului pona in 29 martiu st. v. a. c. in care di va fi si alegerea.

Chechesiu 25 febr. 1877. Comitetele parochiale.

In contielegere cu **Procopiu Lelescu**, inspectoru.